

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia w Zamku Oleskim dopełniającego kursu rolniczego szkoły ludowej w Olesku.

Wysoki Sejmie!

Zamek Oleski, objęty w roku 1889 na własność kraju, został w ciągu następnych lat kilku kosztem funduszu krajowego odrestaurowany o tyle, o ile to było niezbędnem, aby ten cenny zabytek historyczny podtrzymać i uchronić od ostatecznej ruiny. Po dokonaniu tego głównego zadania wyłoniła się myśl, czyliby ocalonego w ten sposób budynku nie można użyć na jakiś cel praktyczny, a przez to z jednej strony zapewnić krajowi pewną korzyść z wydatków, na restaurację wyłożonych, z drugiej zaś strony samemu Zamkowi staranną opiekę, jakiej budynek pustką stojący nigdy mieć nie może. Wysoki Sejm już uchwałą z 18. listopada 1889 zwrócił uwagę Wydziału krajowego na kwestyą przyszłego przeznaczenia Zamku, a następnie jeszcze trzykrotnie uchwałami z 27. października, 12. listopada i 24. listopada 1890 polecał Wydziałowi krajowemu rozpatrzenie tej kwestyi w kierunku użycia zamku Oleskiego na pomieszczenie jakiego zakładu krajowego, w szczególności zaś niższej szkoły rolniczo-sadowniczo-pszczelniczej lub seminarjum nauczycielskiego.

Gdy projekty te z powodu zbyt wielkich kosztów okazały się niewykonalnemi, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 7. lutego 1895 upoważnił Wydział krajowy do oddania Zamku Oleskiego wraz z należącymi doń gruntami jednej z istniejących w kraju kongregacji zakonnych w bezpłatne używanie na czas nieograniczony pod warunkiem, że kongregacya ta przyjmie na siebie obowiązek strzeżenia całości Zamku i gruntów, utrzymywania Zamku z zachowaniem jego pamiątkowego charakteru, własnym kosztem zawsze w dobrym stanie, ponoszenia kosztów ubezpieczenia Zamku i wszystkich z posiadaniem Zamku i należących do niego gruntów — połączonych ciężarów i danin wszelkiego rodzaju i używania Zamku w ten sposób, iżby zachowaną była możność zwiedzania każdego czasu bez żadnych opłat tej przynajmniej części Zamku, z którą łączą się najściślej wspomnienia z życia króla Jana III.

Wysoki Sejm upoważnił zarazem Wydział krajowy do przyznania kongregacyi zakonnej, którejby na mocy powyższego upoważnienia oddał Zamek Oleski, ryczałtu na częściowe pokrycie kosztów restauracyi Zamku w maksymalnej kwocie 10.000 zł. a. w.,

polecił wreszcie Wydziałowi krajowemu wstawić ten ryczałt do projektu budżetu funduszu krajowego na r. 1896 jako kredyt do dyspozycji Wydziału krajowego.

Atoli i ten projekt spełził na niczem, ponieważ kongregacja zakonna, z którą rokowania o objęcie Zamku Oleskiego przeprowadzono, w stanowczej chwili oświadczyła, że utrzymania, jak należy, Zamku, podjąć się nie może i od zawarcia układu odstępuje.

Wskutek tego przyzwolony przez Wysoki Sejm kredyt 10.000 zł. nie został zużytkowany.

W miesiącu wrześniu 1897 roku wpłynęło do Wydziału krajowego pismo c. k. Rady szkolnej okręgowej w Złoczowie z propozycją oddania części Zamku Oleskiego i należących doń gruntów na założenie dopełniającego kursu rolniczego przy szkole ludowej w Olesku. Na uzasadnienie swej propozycji przytoczyła Rada szkolna okręgowa, co następuje: Celem założenia takich kursów po myśli art. 20. ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. nawiązała Rada szkolna okręgowa z kilku gminami i obszarami dworskimi w powiecie złoczowskim rokowania, które jednak nie doprowadziły do pomyślnego skutku, ponieważ strony konkurencyjne nie chciały się zobowiązać do żadnych ofiar na rzecz kursu. Uważając jednak dopełniające kursa rolnicze za nader potrzebne dla podniesienia gospodarstw włościańskich i pragnąc przynajmniej jeden kurs taki w powiecie złoczowskim zorganizować, zwróciła Rada szkolna okręgowa swą uwagę na Olesko, które to miasteczko nadaje się szczególnie do założenia kursu rolniczego. Gdy jednak szkoła tamtejsza nie posiada ani potrzebnego dla kursu pola, ani budynku gospodarskiego, budynek zaś szkolny jest za szczupły, założenie dopełniającego kursu rolniczego w Olesku byłoby możliwem tylko w takim razie, jeżeliby na potrzeby tego kursu oddano grunt należący do Zamku Oleskiego, a sam budynek zaadaptowano częściowo na umieszczenie szkoły. Rada szkolna okręgowa nadmieniła w końcu, że kurs dopełniający w Olesku mógłby wejść w życie dopiero z dniem 1. września 1899 roku.

Uważając propozycję powyższą w zasadzie za możliwą do przyjęcia, odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 2. listopada 1897 L. 56.737 do Rady szkolnej krajowej o dokładne szczegółowe określenie warunków umieszczenia kursu rolniczego w Zamku Oleskim, które mogłoby być podstawą do sporządzenia kosztorysu potrzebnej adaptacji i ocenienia, czyli urzeczywistnienie tego projektu nie byłoby połączone ze zbyt wielkimi ofiarami dla funduszu krajowego.

Rada szkolna krajowa oświadczyła, że postanowiła przystąpić do zorganizowania z dniem 1. września 1899 dopełniającego kursu rolniczego przy szkole w Olesku, skoro tylko będą zapewnione warunki do otwarcia takiego kursu, a te są następujące: 1) odstąpienie z gruntów, należących do Zamku Oleskiego 5—6 morgów pola; 2) oddanie w stanie zrestaurowanym czterech sal w Zamku na wykłady i pomieszczenie środków naukowych; 3) urządzenie w Zamku mieszkania dla nauczyciela, które składać się ma z dwóch pokoi, spiżarni i kuchni; 4) dostarczenie szopy na pomieszczenie narzędzi rolniczych i ziemiopłodów. Rada szkolna krajowa oświadczyła przytem, że oprócz jednorazowego wydatku wymaganego na urządzenie powyższych ubikacji, dalsze ciężary, prócz utrzymania budynku, dla funduszu krajowego z tego nie wynikną.

Wydział krajowy zarządził jeszcze komisyjonalne oględziny Zamku Oleskiego przy udziale dwóch znawców fachowych, a przekonawszy się, że adaptacja Zamku na urządzenie w nim dopełniającego kursu rolniczego jest możliwą, bez uszczerbku dla pamiątkowego charakteru tego gmachu, polecił sporządzenie planów i kosztorysów adaptacji.

Według planu przedłożonego Wydziałowi krajowemu, ubikacje szkolne dadzą się pomieścić w lewym skrzydle Zamku na I. piętrze, a pomieszkanie dla nauczyciela w parterze prawego skrzydła. W ten sposób główne sale pamiątkowe Zamku, znajdujące się

w prawem skrzydle na I. piętrze nie doznają żadnej zmiany i będą mogły i nadal być dostępnymi dla zwiedzających.

Kosztorys oblicza koszta robót adaptacyjnych w Zamku wraz z wydatkiem na wybudowanie szopy na pomieszczenie narzędzi rolniczych i ziemiopłodów, w przybliżeniu na 8.000 zł. W tej kwocie objęte są tylko wydatki potrzebne ściśle na urządzenie ubikacji dla celów kursu dopełniającego, nie są jednak uwzględnione wydatki na oporządzenie całego budynku, nieuniknione przed oddaniem go na cel zamierzony, nie są również uwzględnione w dostatecznej mierze nadprogramowe wydatki, które łatwo zdarzyć się mogą po rozpoczęciu robót w starych murach i sklepieniach. Wobec tego podwyższenie sumy kosztorysowej do 10.000 zł. wydaje się Wydziałowi krajowemu niezbędnem.

Zważywszy, że projektowane umieszczenie kursu rolniczego w Zamku Oleskim rozwiązuje zdaniem Wydziału krajowego w sposób pożądaną kwestyę praktycznego użytkowania Zamku i odpowiada intencji kilkakrotnie przez Wysoki Sejm wyrażonej, zważywszy, że przez przyjęcie tego projektu możnaby poprzeć skutecznie rozwój szkolnictwa ludowego w kierunku wskazanym w ustawie z dnia 23. maja 1895, Nr. 57. Dz. ust. kr., zważywszy wreszcie, że zrealizowanie projektu jest możliwem w granicach kwoty uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1895 na restaurację i adaptację Zamku przyzwolonej, — sądzi Wydział krajowy, że może projekt ten przedłożyć Wysokiemu Sejmowi ze swym poparciem — i dlatego wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. władzami szkolnemi układu o oddanie Zamku w Olesku wraz z gruntami doń należącymi w bezpłatne używanie na cel umieszczenia w nim dopełniającego kursu rolniczego szkoły ludowej w Olesku z zastrzeżeniem, iżby zachowaną była możność zwiedzania każdego czasu bez żadnych opłat tej przynajmniej części Zamku, z którą łączą się najściślej wspomnienia z życia króla Jana III.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia w Zamku Oleskim niezbędnych dla powyższego celu robót adaptacyjnych i konserwacyjnych kosztem nieprzekraczającym sumy 10.000 zł. i wstawia tę sumę do budżetu funduszu krajowego na rok 1899 jako kredyt do dyspozycji Wydziału krajowego.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Lwów, dnia 28. listopada 1898.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński m. p.
Członek Wydziału krajowego.

1870
The first of the year was a very dry one, and the crops were much injured by the drought.

The second of the year was a very wet one, and the crops were much injured by the floods.

The third of the year was a very moderate one, and the crops were much injured by the frosts.

The fourth of the year was a very cold one, and the crops were much injured by the snow.